

USNESENÍ

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Markéty Lehké, Ph.D. a soudců JUDr. Petra Černého, Ph.D. a Mgr. Václava Trajera v právní věci **navrhovatele: P. P.**, nar. „X“, trvale bytem „X“, a **dalších účastníků řízení: 1) Městského úřadu Podbořany**, Mírová 615, Podbořany, **2) Sdružení nezávislých kandidátů – Lubenec 1**, jednajícího zmocněncem Ing. L. V., trvale bytem „X“, **v řízení o návrhu na neplatnost hlasování ve volbách do zastupitelstva obce Lubenec konaných ve dnech 10. a 11. října 2014,**

t a k t o :

- I. Návrh se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Navrhovatel se návrhem, který soud obdržel dne 20.10.2014, domáhal vyslovení neplatnosti hlasování ve volbách do zastupitelstva obce Lubenec konaných ve dnech 10. a 11. října 2014.

Navrhovatel uvedl, že žádá přezkum hlasování, jehož výsledkem bylo zvolení zemřelého kandidáta Mgr. J. Č. Tato osoba kandidovala za volební stranu SNK – Lubenec 1 [účastník 2) – pozn. soudu] a v noci ze dne 28.8.2014 do 29.8.2014 tento kandidát zemřel, což byla v době voleb v obou volebních okrscích všeobecně známá informace. Jednalo se o člena zastupitelstva obce Lubenec, kterému úmrtím zanikl mandát zastupitele. Navrhovatel ve snaze předejít zpochybnění voleb několik málo dní před volbami zjišťoval, zda dostali členové okrskových volebních komisí (dále jen „OVK“) na školení jasné poučení, zda mají započítávat hlasy pro zemřelého kandidáta. Navrhovateli bylo sděleno, že na započítávání hlasů pro zemřelého se shodly Krajský úřad Ústeckého kraje i vedení Českého statistického úřadu pro oblast Louny. V době voleb nebyla informace o úmrtí kandidáta ve volebních místnostech zveřejněna. Poukázal na ustanovení § 28 odst. 2 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí (dále jen „volební zákon“), z něhož vyplývá, že občan, který po sestavení stálého seznamu voličů pozbude práva volit, bude z tohoto seznamu vyškrtnut. Dle názoru navrhovatele není možné, aby v době, kdy už nastoupil do zastupitelstva náhradník (10.9.2014) za zastupitele, jemuž zanikl mandát úmrtím, byl tento zemřelý stále ještě veden v seznamu voličů. Smrtí zároveň zaniklo právo volit Mgr. J. Č., tím přestal splňovat podmínky volitelnosti, a proto nemohl být platně zvolen členem zastupitelstva ve volbách. Vzhledem k tomu, že po registraci kandidátní listiny již není možné do této listiny zasahovat, je nutno tuto mezeru v zákoně překlenout postupem per analogiam legis a simile, a to aplikací

ustanovení § 24 odst. 5 volebního zákona. Na podporu svých tvrzení navrhovatel odkázal na usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 10.11.2006, č.j. 22 Ca 403/2006-10, a na usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 16.11.2010, č.j. 57 A 95/2010-87. OVK však takto nepostupovaly, když započítaly hlasy pro zemřelého kandidáta, nepřihlížely ke sníženému počtu kandidátů SNK – Lubenec 1 a v případě, že volič označil křížkem celou stranu, započítávaly hlasy pro všech devět kandidátů. Tímto naprosto zásadním pochybením došlo k chybnému výsledku voleb, kdy této volební straně byly přičteny neplatné hlasy odevzdané pro zemřelého kandidáta. Mandát připadající účastníku 2) by při správném postupu volebních orgánů připadl volební straně SOS Lubenec, za kterou kandidoval navrhovatel. Navrhovatel poukázal na ustanovení § 34 odst. 2, odst. 3, odst. 4 volebního zákona, z nichž je zřejmé, že každý platný hlas je primárně adresován konkrétnímu kandidátovi. Rovněž podle ustanovení § 40 odst. 4 volebního zákona je počet odevzdaných hlasů pro volební stranu dán součtem všech hlasů, které obdrželi její jednotliví kandidáti. Z uvedeného je zřejmé, že žádný z hlasů započtených pro zemřelého kandidáta nemohl být legitimně započten pro volební stranu, za níž kandidoval.

Další účastník 1) ve svém vyjádření k návrhu uvedl, že ho považuje za nedůvodný. Poukázal na to, že volební zákon upravuje toliko situaci v případě smrti již zvoleného člena zastupitelstva obce a smrti náhradníka člena zastupitelstva obce, avšak příslušným volebním orgánům nestanoví výslovnou povinnost, jak postupovat v případě smrti kandidáta volební strany před konáním voleb. Volební orgány jsou přitom jako orgány vykonávající státní moc oprávněny činit pouze to, k čemu je zmocňuje zákon. Podle § 20 a § 21 volebního zákona jsou do zastupitelstev obcí oprávněny kandidovat volební strany a nikoliv jednotliví kandidáti. Tomu odpovídá i mechanismus, kterým jsou rozdělovány jednotlivé mandáty v zastupitelstvu obce. I v případě odevzdání hlasu mrtvému kandidátovi, volič odevzdal hlas volební straně. OVK postupují při započítávání hlasů podle Pokynů Českého statistického úřadu pro postup okrskových volebních komisí při realizaci závazného systému zjišťování a zpracování výsledků voleb a tak tomu bylo i v daném případě.

Další účastník 2) ve svém vyjádření vyslovil nesouhlas s návrhem navrhovatele. Ihned po úmrtí kandidáta Mgr. J. Č. konzultoval tuto situaci s příslušným odborem na Krajském úřadě Ústeckého kraje, kde mu bylo sděleno, že zesnulého kandidáta nelze odvolat. Dále byl upozorněn, že pokud bude provedena jakákoliv změna na kandidátní listině, která již byla zaregistrována, mohlo by dojít k vyřazení celé kandidátní listiny. Kdyby nebyly započítány hlasy všech devíti kandidátů dalšího účastníka 2), bylo by toto sdružení znevýhodněno vůči ostatním kandidujícím uskupením ve volbách. Obdobným případem se zabýval v roce 2010 Krajský soud v Brně, který mimo jiné konstatoval, že v obecních volbách jsou primárně voleny volební strany a nikoliv jednotliví kandidáti. Jinak řečeno, i v případě odevzdání hlasu mrtvému kandidátovi, volič odevzdal hlas volební straně.

Podle ust. § 90 odst. 1 zák. č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s.ř.s.“), se může za podmínek stanovených zvláštními zákony občan, politická strana nebo nezávislý kandidát anebo sdružení nezávislých kandidátů a sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů návrhem domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování anebo neplatnosti volby kandidáta. Tímto zvláštním zákonem je volební zákon, podle jehož ust. § 60 odst. 1 podáním návrhu na neplatnost hlasování, na neplatnost voleb nebo na neplatnost volby kandidáta se může domáhat ochrany u soudu každá osoba zapsaná do seznamu ve volebním okrsku, kde byl člen zastupitelstva

obce volen, jakož i každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do tohoto zastupitelstva. Návrh je třeba podat nejpozději 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev obcí Státní volební komisí.

Před přistoupením k vlastnímu meritornímu projednání podaného návrhu ve věci se soud nejprve zabýval tím, zda nejsou dány nějaké překážky bránící o předmětném návrhu věcně rozhodnout. Dospěl přitom k závěru, že žádné takové překážky nejsou dány, neboť návrh byl podán v zákonné 10 denní lhůtě a navrhovatel byl k podání předmětného návrhu ve věci voleb aktivně legitimován, neboť byl v den voleb k trvalému pobytu přihlášen v obci Lubenec a byl zapsán v příslušném volebním seznamu.

Podle § 60 odst. 2 volebního zákona návrh na neplatnost hlasování může podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledky hlasování.

Z předložené volební dokumentace soud zjistil, že ve volbách do zastupitelstva obce Lubenec byl za účastníka 2) zvolen zesnulý J. Č., který obdržel 156 hlasů.

Členem dalšího zastupitelstva obce může být zvolen každý volič, u kterého není překážka ve výkonu volebního práva. Voličem je pak mimo jiné občan obce za předpokladu, že jde o státního občana České republiky, který alespoň v den voleb, a konají-li se volby ve dvou dnech, druhý den voleb, dosáhl věku nejméně 18 let a je v den voleb v této obci přihlášen k trvalému pobytu (§ 5 odst. 1 a § 4 odst. 1 volebního zákona).

Podmínkou výkonu pasivního volebního práva určité osoby je její kandidatura za některou volební stranu, jejíž kandidátní listina je registrována registračním úřadem. Rozhodnutí o registraci je možné učinit pouze u té kandidátní listiny, která splňuje náležitosti podle zákona, jak vyplývá z ustanovení § 23 odst. 3 písm. a) volebního zákona. Registrační úřad je tedy povinen v rámci projednání kandidátní listiny také zkoumat, zda-li kandidáti na ní uvedení splňují podmínky volitelnosti ke dni voleb do zastupitelstva obce, tedy mimo jiné i to, zda budou v této obci v den voleb přihlášení k trvalému pobytu. Ostatně i ve vlastnoručně podepsaném prohlášení, které se připojuje ke kandidátní listině, musí podle § 22 odst. 3 věty první volebního zákona kandidát mimo jiné prohlásit, že mu nejsou známy překážky volitelnosti, popřípadě tyto překážky pominou ke dni voleb do zastupitelstva obce. Pokud pak registrační úřad dospěje k závěru, že kandidát nesplňuje podmínky volitelnosti, musí ve smyslu ustanovení § 23 odst. 2 písm. e) volebního zákona rozhodnout o jeho škrtnutí.

Po registraci kandidátní listiny volební zákon nedává již registračnímu úřadu oprávnění provádět jakékoliv změny na registrovaných kandidátních listinách. Z toho vyplývá, že úmrtím nemohl Mgr. J. Č., k čemž došlo dne 29.8.2014, pozbýt svého postavení kandidáta zapsaného na registrované kandidátní listině ve volbách do zastupitelstva obce Lubenec, k jejíž registraci došlo dne 22.8.2014.

Totíž právě pro kandidáty, jakož i pro volební strany, za něž tito kandidují, se podle § 40 odst. 4 věty první a druhé volebního zákona počítají hlasy při zjišťování výsledků voleb do zastupitelstva obce, přičemž počet hlasů odevzdaných pro volební stranu je dán součtem všech hlasů, které obdrželi její kandidáti. Při sčítání hlasů se pak nepřihlíží pouze k hlasům odevzdaným pro kandidáty, kteří se kandidatury písemně vzdali do 48 hodin před zahájením voleb nebo jejichž kandidatura byla písemně odvolána v téže době zmocněncem politické strany, politického hnutí nebo jejich koalicí, přičemž takové prohlášení je nutné doručit

příslušnému registračnímu úřadu [§ 24 odst. 1, odst. 2, odst. 3, odst. 5 věty první a § 40 odst. 5 písm. d) volebního zákona]. V takovém případě registrační úřad podle § 24 odst. 5 věty druhé volebního zákona zajistí zveřejnění prohlášení o vzdání se nebo odvolání kandidatury ve všech volebních místnostech na území obce, pokud je obdrží do 48 hodin před zahájením voleb do zastupitelstva obce.

V nyní projednávané věci se však Mgr. J. Č. kandidatury nevzdal. V ustanoveních § 24 odst. 1 a 2 volebního zákona přitom nejsou obsaženy žádné podmínky, při jejichž splnění by k odvolání nebo vyškrtnutí kandidáta muselo dojít. Za dané situace tedy volební orgán nepochybil, když při zjišťování výsledků voleb do zastupitelstva obce přihlížel i k platným hlasům odevzdaným pro zesnulého kandidáta a ty pak započtl do celkového počtu hlasů odevzdaných pro volební stranu, za níž kandidoval.

Nepřihlížení k hlasům odevzdaným pro kandidáta, který po registraci kandidátní listiny volební strany, za níž kandidoval, přestal být volitelný do zastupitelstva obce, pak nelze dovodit ani analogickým použitím zmíněných ustanovení § 24 odst. 5 věty první a § 40 odst. 5 písm. d) volebního zákona, které se vztahují na případy vzdání se kandidatury nebo jejího odvolání. Pominutí hlasů odevzdaného pro jednotlivého kandidáta totiž má vliv na celkový počet mandátů přidělených nejenom volební straně, za níž tento kandidát kandidoval, nýbrž i na počet mandátů získaných ostatními volebními stranami, takže ovlivňuje výsledky voleb do zastupitelstva obce. Navíc tyto volby se ve smyslu § 2 volebního zákona konají podle zásad poměrného zastoupení, takže u nich jde v první řadě o zjištění počtu mandátů přidělených volebním stranám a teprve v druhé řadě o přikázání těchto mandátů jejich jednotlivým kandidátům. Navíc volební zákon oproti případům vzdání se kandidatury a jejího odvolání nestanoví registračnímu úřadu povinnost zajistit zveřejnění údaje o ztrátě volitelnosti určitého kandidáta ve všech volebních místnostech na území obce, nehledě na to, že by volební orgán vždy neměl možnost takový údaj zjistit. Konečně pak připuštění možnosti nezapočítat hlasy odevzdané pro kandidáta, který přestal být volitelný, by mohlo zpochybnit výsledky voleb i v těch případech, kdyby takový kandidát pozbyl volitelnosti těsně před volbami nebo v krajním případě i v den voleb. Takové důsledky však zákonodárce nepochybně nezamýšlel, což vyplývá i ze skutečnosti, že nepřihlížení k hlasům umožnil pouze v transparentních a nezpochybnitelných případech, tedy u těch kandidátů, u nichž prohlášení o vzdání se kandidatury nebo její odvolání bylo učiněno písemně do 48 hodin před zahájením voleb a doručeno příslušnému registračnímu úřadu. Ze všech těchto důvodů nelze použít analogie či rozšiřujícího výkladu a za jejich pomoci rozšiřovat počet případů nepřihlížení k hlasům odevzdaným pro jednotlivé kandidáty oproti jejich taxativnímu výčtu zakotveného ve zmíněných ustanoveních volebního zákona. Proto soud ohledně této právní otázky zaujal odlišný názor oproti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 11. 2006, č.j. 22 Ca 411/2006-18, www.nssoud.cz, v němž možnost analogického použití ustanovení § 24 odst. 5 volebního zákona i na případ ztráty volitelnosti kandidáta po registraci kandidátní listiny připuštěna byla. Soud tak setrval na svém dosavadním judikovaném názoru prezentovaném již dříve v usnesení ze dne 16.11.2006, č.j. 15 Ca 238/2006-19.

Lze tedy shrnout, že při zjišťování výsledků voleb do zastupitelstva obce se přihlíží i k platným hlasům odevzdaným pro kandidáta, který po registraci kandidátní listiny přestal být volitelný ve smyslu § 5 odst. 1 volebního zákona. Takové hlasy se pak započtou do celkového počtu hlasů odevzdaných pro volební stranu, za kterou tento kandidát kandiduje. Pokud je uvedený kandidát do zastupitelstva obce zvolen, dojde kvůli ztrátě volitelnosti v souladu

s ustanovením § 55 odst. 3 písm. b) volebního zákona k zániku jeho mandátu, který vysloví zastupitelstvo obce.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti soud dospěl k závěru, že nebyly splněny předpoklady pro vyslovení neplatnosti hlasování do zastupitelstva obce Lubenec, a proto návrh výrokem I. tohoto usnesení zamítl.

O nákladech řízení soud rozhodl v souladu s ustanovením § 93 odst. 4 s.ř.s, podle kterého v řízení ve věcech volebních a ve věcech místního referenda nemá žádný z účastníků na náhradu nákladů řízení právo.

O návrhu pak v souladu s ust. § 90 odst. 3 s.ř.s. rozhodl usnesením ve dvacetidenní lhůtě od jeho doručení bez nařízení jednání, neboť všechny potřebné skutečnosti bylo možné zjistit z předložené volební dokumentace, takže již nebylo zapotřebí provádět další dokazování výsledky účastníků či svědků.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 104 odst. 1 s.ř.s.)

Usnesení nabývá právní moci dnem jeho vyvěšení na úřední desce soudu (§ 93 odst. 5 s.ř.s.).

V Ústí nad Labem dne 10. listopadu 2014

JUDr. Markéta Lehká, Ph.D. v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Iva Tovarová